

UNIVERZALNA HIŠA PRAVIČNOSTI NAPOVED SVETOVNEGA MIRU

Oktober 1985

Vsem narodom sveta!

Veliki mir, po katerem so stoletja hrepeneli ljudje dobre volje, ki so ga opisovali vidci in pesniki brez številnih rodov, ki so ga iz veka v vek vedno znova obljubljale svete knjige človeštva - ta mir je danes končno na dosegu narodov sveta. Prvič v zgodovini lahko vsak človek s svojim pogledom zaobseže planet Zemljo kot celoto, z množtvom njenih različnih ljudstev. Svetovni mir ni samo mogoč, ampak je neizbežen. On je naslednja stopnja v razvoju našega planeta ali z besedami velikega misleca - "planetarizacija človeštva".

Ali bo mir dosegljiv šele po nepredstavljenih strahotah, ki jih bo povzročilo trmoglavo vztrajanje človeštva pri zastarelih načinih obnašanja, ali pa bo uresničen že danes z aktom skupne odločitve - to je izbira, pred katero smo postavljeni vsi prebivalci Zemlje. V tem kritičnem trenutku, ko so trdovratni problemi narodov postali skupna skrb vseh, bi bilo skrajno brezvestno in neodgovorno, če ne bi preprečili poplave konfliktov in nereda.

Med ugodna znamenja našega časa spadajo koraki, ki nas z naraščajočo močjo približujejo enotni svetovni ureditvi: najprej, na začetku stoletja, ustanovitev Društva narodov, ki mu je sledila širše zasnovana Organizacija združenih narodov; neodvisnost, ki jo je po drugi svetovni vojni dosegla večina narodov, in ki kaže, da je proces nastajanja nacionalnih držav končan, ter sodelovanje teh mladih držav s starimi v vprašanih skupnega interesa; temu je sledilo vedno močnejše sodelovanje dotlej izoliranih in sprtih narodov in skupin v mednarodnih aktivnostih na področju znanosti, izobraževanja, zakonodaje, gospodarstva in kulture; ustanovitev številnih mednarodnih humanitarnih organizacij v zadnjih desetletjih; širjenje ženskih in mladinskih gibanj, ki pozivajo k odpravi vojn; in končno spontano nastajajoča, vedno večja mreža preprostih ljudi, ki iščejo medsebojno razumevanje preko osebnih stikov.

Napredek znanosti in tehnike v našem nenavadno blagoslovljenem stoletju je znak silnega skoka v družbenem razvoju planeta, hkrati pa nam nakazuje tudi sredstva, s katerimi je mogoče rešiti praktične probleme človeštva. Prav ta napredek nam daje v roke orodje za ureditev kompleksnega življenja v združenem svetu. Še vedno pa obstajajo prepreke. Dvom, nesporazumi, predsodki, nezaupanje in ozkosrčna sebičnost hromijo odnose med državami in narodi.

Globoko občutena duhovna in moralna odgovornost nam narekuje, da vas v tem primernem trenutku opozorimo na obsežna spoznanja, ki jih je Baha'u'llah, ustanovitelj Vere Bahá'í, katere skrbniki smo, pred več kot enim stoletjem prvič posredoval vladarjem človeštva.

"Vetrovi obupa", je zapisal Baha'u'llah, "vejejo iz vseh smeri, in prepir, ki ločuje in trpinči človeški rod, je z vsakim dnem večji. Znamenja grozečih pretresov in kaosa lahko danes jasno vidimo, saj se obstoječi red kaže v vsej svoji bedni pomanjkljivosti." To preroško oceno je v celoti potrdila skupna izkušnja človeštva. Hibe obstoječega reda se jasno kažejo v nezmožnosti suverenih držav, organiziranih v Združenih narodnih, da bi pregnale pošast vojne, preprečile grozeči propad mednarodne gospodarske ureditve, širjenje anarhije in terorizma ter nepopisno trpljenje, ki ga povzročajo ta in druga zla vedno več milijonom ljudi. Agresija in prepir sta

resnično postala značilnost naših družbenih, gospodarskih in verskih sistemov, zato so mnogi začeli verjeti, da je takšno obnašanje del človekove narave in ga zaradi tega ni mogoče izkoreniniti.

Z razmahom tega mišljenja je v človeški družbi prišlo do hromečega protislovja: Po eni strani izražajo ljudje vseh narodov ne samo svojo pripravljenost za mir, ampak tudi svoje hrepenenje po miru in slogi, hrepenenje po koncu mučnega strahu, ki jih trpinči v njihovem vsakodnevnem življenju. Po drugi strani pa nekritično pritrjujejo tezi, da je človek nepopravljivo sebičen in agresiven ter zato nesposoben uresničiti takšno družbeno ureditev, ki bi bila istočasno napredna in miroljubna, dinamična in harmonična - ureditev, ki bi dopuščala razvoj individualne kreativnosti in inicijative, obenem pa bi temeljila na sodelovanju in medsebojni pomoči.

Ker potreba po miru postaja vedno večja, nas to temeljno protislovje, ki preprečuje njegovo uresničitev, sili, da preverimo premise, na katerih sloni splošno mnenje o težavnem zgodovinskem položaju človeštva. Če jih nepristransko pretrusemo, se izkaže, da takšno človekovo obnašanje nikakor ne izraza njegove resnične narave, ampak izkrivljenost človekovega duha. Ko se bodo ljudje prepričali o tem, bodo sposobni sprostiti konstruktivne družbene sile, ki bodo - skladne s človekovo naravo - pospeševale slogo in sodelovanje, ne pa vojn in preprirov.

Odločitev za tako pot ne pomeni, da se odrekamo preteklosti človeštva, ampak da jo razumemo. Vera Bahá'í vidi v trenutni zmešnjavi v svetu in usodnem stanju človekove družbe naravno fazo v organskem procesu, ki nas bo na koncu nezadržno pripeljali do združenja človeškega rodu v enotno družbeno ureditev, katere meje bodo meje našega planeta. Človeški rod kot posebna organska enota je šel skozi razvojne stopnje, ki so podobne razvojnim stopnjama dojenčka in otroštva v življenju posameznika, sedaj pa je na zenitu svojega burnega mladostnega obdobja in se približuje dolgo pričakovani zrelosti.

Odkrito priznanje, da so bili predsodki, vojne in izkoriščanje izraz nezrelih obdobj v dolgem zgodovinskem procesu, in da človeštvo trenutno doživlja neizogibni nemir, ki je znak njegovega kolektivnega dozorevanja, nikakor ni razlog za obup, temveč je pogoj za velikanski podvig izgraditve miroljubnega sveta. Da je takšen podvig možen, da so potrebne ustvarjalne sile res na voljo, da je mogoče uresničiti združujoče družbene strukture - to je naše prepričanje, in prosimo vas, da o tem tudi vi razmislite.

Vseeno, kakšno trpljenje in kakšen nemir bodo prinesla prihodnja leta, vseeno, kako mračni dogodki nas še čakajo Baha'iji verjamejo, da se lahko človeštvo sooči s to najtežjo preizkušnjo z zaupanjem v končni izid. Pretresljive spremembe, ki se jim človeštvo zmeraj hitreje bliža, nikakor ne bodo pomenile konca civilizacije, temveč bodo pomagale osvoboditi "možnosti, lastne stopnji človeka", in razodeti "polno mero njegove usode na zemlji, prirojeno veličino njegove resničnosti".

I.

Sposobnosti, po katerih se človek razlikuje od vseh drugih živih bitij, so združene v tem, kar imenujemo "človeški duh"; razum je njegova pglavitna lastnost. Te sposobnosti so omogočile človeštvu, da je ustvarilo kulturo in materialno blagostanje. Vendar pa samo taki dosežki niso nikoli zadovoljili človekovega duha, ki je po svoji skrivnostni naravi usmerjen k transcendenci, ki posega po nevidnem svetu in po zadnji resnici, tistem nespoznavnem bitju nad vsemi bitji, imenovanem Bog. Vere, ki jih je prinesla človeštvu vrsta duhovnih veličin, so bile glavna vez med človeštvom in to zadnjo resnico; vzbudile in požlahtnile so sposobnost človeštva, da lahko doseže duhovni vzpon in družbeni napredek.

Vsak resen poskus, da bi se uredile človeške zadeve, da bi se dosegel mir na zemlji, mora upoštevati vero. Kako jo človek čuti in izpoveduje, tvori največji del zgodovine. Ugledni zgodovinar je označil vero kot "sposobnost človekove narave". Da je izprijene te sposobnosti prispevalo k družbeni zmedbi in h konfliktom v človeku samem ter med ljudmi, to bi le težko mogli tajiti. Nepriistranski opazovalec pa tudi ne more prezreti odločilnega vpliva, ki ga je vera imela na življenjsko važne izrazne oblike kulture. Poleg tega njen neposreden vpliv na pravo in moralo vedno znova dokazuje, kako nujno potrebna je za družbeni red.

O veri kot družbeni sili je Baha'u'llah zapisal: "Vera je najvažnejše sredstvo za vzpostavitev reda na svetu in za dosego miroljubnega sožitja med njegovimi prebivalci." V zvezi s propadanjem in izkrivljanjem vere je pisal: "Če zatemnimo svetilko vere, bosta nastala kaos in zmeda, in luč poštenosti in pravičnosti, tišine in miru bo prenehala svetiti." Pri naštevanju takšnih posledic Spisi Bahá'í poudarjajo, da se "izkrivljenost človeške narave, izprijenost človekovega obnašanja, degeneracija in razpad človekovih institucij v takih okoliščinah pokažejo z najhujše in najodvratnejše strani. Človekov značaj se izpridi, vsako zaupanje se omaje, vezi discipline in reda popustijo, glas človekove vesti umolkne, občutek za sram in spodobnost se izgubi, pojmi dolžnosti, skupnosti, medsebojne pomoči in zvestobe se izkrivijo, celo občutek za miroljubnost, veselje in upanje polagoma izgine."

Če je torej človeštvo zašlo v hromeči konflikt, mora iskati izvor za neslogo in zmedo, ki sta bili povzročeni v imenu vere, v sebi samem, v svoji lastni ravnodušnosti, v glasovih siren, ki jih je poslušalo. Kdor slepo in samoljubno vztraja pri svoji lastni pravovernosti, kdor svojim privržencem vsiljuje napačne, nasprotujoče si razlage besed božjih prerokov, nosi težko odgovornost za to zmedo - zmedo, ki nastane zaradi umetnih pregrad med vero in razumom, med znanostjo in religijo. Če nepristransko proučimo resnične besede ustanoviteljev velikih ver ter družbeno okolje, v katerem so izpolnjevali svoje poslanstvo, ne moremo najti ničesar, kar bi utemeljevalo spore in predsodke, ki prinašajo zmedo v verske skupnosti človeštva in s tem v vse človekovo življenje.

Nauk, naj z drugimi ravnamo tako, kot želimo, da oni ravnajo z nami - ta nauk, ki ga v različnih oblikah najdemo v vseh velikih religijah, v dvojnem pogledu priča v prid zgornje ugotovitve: V njem se izraža moralna nastrojenost, miroljubni duh, ki prežema vse te religije ne glede na kraj in čas njihovega nastanka; poleg tega pa je izraz duha enotnosti, ki je poglobljena vrlina vere - vrlina, ki jo je človeštvo v svojem necelovitem gledanju na zgodovino pozabilo ceniti. Če bi človeštvo lahko videlo učitelje svojega kolektivnega otroštva v pravi luči, namreč kot gonilno silo v novitem procesu svojega prosvetljevanja, bi brez dvoma imelo nepredstavljivo večjo korist od stopnjujočega se učinka njihovih zaporednih poslanstev. Žal je človeštvo tudi tukaj odpovedalo.

Na ponovno oživljanje verskega fanatizma v mnogih deželah lahko gledamo le kot na smrtne krče. Že sama nasilna in uničevalna narava pojavov, ki so povezani s tem fanatizmom, priča o duhovnem polomu, katerega izraz je. V resnici je ena najbolj čudnih in žalostih značilnosti sedanjega izbruha verskega fanatizma, da vedno znova izpodkopava duhovne vrednote, ki podpirajo enotnost človeštva, in hkrati tudi velike moralne zmage tiste vere, za katero hlina, da ji je predan.

Ne glede na to, kakšna vitalna sila v zgodovini človeštva je bila vera, in ne glede na dramatičnost danes ponovno oživelega militantnega verskega fanatizma, je že mnoga desetletja vedno več ljudi mnenja, da so vera in verske ustanove za bistvena vprašanja svobodnega sveta brez pomena. Zato se predajajo hedonističnemu cilju zadovoljitve materialnih potreb, ali pa sledijo ideologijam, ki si jih je človek sam izmislil, da bi osvobodil družbo od očitnih tegob, ki jo tarejo. Namesto da bi v

enotnosti človeštva uzrle osnovno načelo in pospeševale spravo med narodi, žal vse preveč teh ideologij povzdiguje državo v boga, poskuša celo človeštvo podrediti enemu narodu, rasi ali razredu, zatira diskusijo in izmenjavo mnenj, ali pa milijone lačnih brezbrizno prepušča tržnim mehanizmom, ki očitno povečujejo revščino večine človeštva, medtem ko omogočajo majhnim skupinam življenje v izobilju, o kakršnem naši predniki niti sanjali niso.

Kako tragični so uspehi teh nadomestnih religij, ki so jih osnovali modrijarhi naše dobe! V temeljitem streznjenju celih ljudstev, ki so jih bili učili moliti pred oltarji teh religij, lahko razberemo nepreklicno sodbo zgodovine o vrednosti takih ideologij. Sadovi teh doktrin po desetletjih vedno bolj nebrzdanega vladanja onih, ki dolgujejo svoj družbeni vzpon prav tem doktrinam, so družbene in gospodarske težave, ki v zadnjih letih 20. stoletja tarejo vse dele sveta. Izvor vsega tega zunanjega trpljenja je duhovna rana, ki se kaže v otopelosti množic ljudi vseh narodnosti, v srcih prikrajšanih in zastrašenih milijonov ljudi, v katerih je zamrlo vsako upanje.

Prišel je čas, ko morajo pridigaj materialističnih dogem - tako na vzhodu kot na zahodu, v kapitalizmu in v socializmu - položiti račun o moralnem vodstvu, ki so si ga drznili prevzeti. Kje je "novi svet", ki so ga obljubljale te ideologije? Kje je mednarodni mir, za katerega ideal so se v svojih besedah tako zavzemale? Kje so prodori v nove sfere kulturnega napredka, ki naj bi jih dosegli s povečevanjem te ali one rase, določenega naroda ali razreda? Zakaj drsi večji del človeštva v vedno hujšo lakoto in revščino, medtem ko današnji vodje družbenih poslov razpolagajo z bogastvom, kakršnega si niso mogli predstavljati niti faraoni, cesarji in imperialistične sile 19. stoletja?

Prav posebno v povečevanju težnje po materialnih dobrinah, ki je hkrati izhodišče in skupna značilnost vseh teh ideologij, lahko najdemo korenine lažne teze, da je človek nepopravljivo sebičen in agresiven. Tukaj moramo začeti, če hočemo za naše potomce pripraviti tla za boljši novi svet.

Izkušnja, da ideali materializma niso mogli potešiti potreb človeštva, zahteva od nas odkrito priznanje, da so potrebna nova prizadevanja, če želimo najti pot iz težav, ki mučijo naš planet. Nevzdržne razmere, ki vladajo v družbi, so izraz splošnega neuspeha vseh ljudi, in to dejstvo prej povečuje kot zmanjšuje nasprotja na vseh straneh. Očitno je, da je za rešitev problemov nujno potreben skupni napor. Pri vsem tem pa je odločilna naša opredelitev. Bo človeštvo vztrajalo v svoji trmi in se še naprej oklepalo preživelih konceptov in neuporabnih izhodišč, ali pa bodo njegovi voditelji ne glede na svoje ideologije naredili korak naprej in se trdno odločili, da s posvetovanjem najdejo primerne rešitve?

Kogar skrbi prihodnost človeškega rodu, naj dobro razmisli o naslednjem nasvetu: "Če dolgo negovani ideali, če častitljive institucije, če družbeni postlati in verska prepričanja ne pospešujejo več blaginje večine človeštva, če ne morejo več zadovoljiti potreb človeštva, ki se neprenehoma razvija, se jih znebite in jih odvrzite v ropotarnico preživelih in pozabljenih doktrin! Zakaj naj bi jim v svetu, ki je podvržen večnemu zakonu razvoja in propada, bila prizanesena izroditev, ki neizbežno doleti vsako človekovo institucijo? Pravne norme, politične in gospodarske teorije služijo le temu namenu, da ščitijo interese človeštva kot celote; nikakor pa ni človeštvo zato na svetu, da bi bilo žrtvovano zaradi vztrajanja pri veljavnosti določenega zakona ali dogme."

II.

Odprava jedrskega orožja, prepoved uporabe bojnih plinov in bakteriološke vojne še ne bodo izkoreninile vzrokov za vojno. Takšni praktični ukrepi so kot elementi mirovnega procesa sicer zelo pomembni, vendar pa so v svojem jedru vse preveč površni, da bi lahko imeli trajni učinek. Narodi so dovolj iznajdljivi, da si lahko izmislijo povsem nove načine vojskovanja, in da uporabijo sredstva kot so hrana, surovine, denar, industrijska moč, ideologija in terorizem za medsebojno uničevanje v svojem neskončnem stremljenju po premoči in gospodstvu. Prav tako ni mogoče ozdraviti današnjih hudih težav v družbi z reševanjem posameznih sporov ali nesoglasij med narodi. Kar je potrebno, je sprejetje ustreznega univerzalnega okvirja.

Državni voditelji se prav gotovo zavedajo, da gre za probleme svetovnega pomena, saj je to spričo naraščajočih težav, s katerimi se vsakodnevno soočajo, povsem očitno. Vedno več je tudi študij in konceptov za rešitev problemov, ki jih predlagajo mnoge angažirane in napredne skupine ter organi Združenih narodov, tako da ne more biti nikogar, ki ne bi vedel, s kako nujnimi zahtevami smo soočeni. Problem tiči v paralizi volje, in prav to paralizo moramo skrbno proučiti in se ji odločno zoperstaviti. Kot smo že ugotovili, temelji ta ohromelost globokem prepričanju o neizkorenjivi prepirljivosti človeka. Kdor tako misli, bo le nerad začel razmišljati o možnosti, da bi države podredile svoje sebične nacionalne interese zahtevam svetovne ureditve; prav tako se ne bo hotel pogumno soočiti z dalekosežnimi posledicami utemeljitve enotne svetovne avtoritete. Vzroki za to ohromelost volje so tudi v nesposobnosti večini nevednih in zatiranih množic, da bi izrazile svoje hrepenenje po novi ureditvi, v kateri bi lahko živele s celim človeštvom v miru, slogi in blaginji.

Prvi previdni koraki v smeri svetovne ureditve, posebno po drugi svetovni vojni, vlivajo upanje. Vedno večja težnja posameznih skupin držav po takšnih strukturah medsebojnih odnosov, ki bi jim omogočale sodelovanje v zadevah skupnega interesa, daje slutiti, da bodo počasi lahko vsi narodi premagali to ohromelost. Organizacije kot so Združenje jugovzhodnih azijskih držav, Karibska skupnost in skupni trg, Skupni trg Srednje Amerike, Svet za vzajemno gospodarsko pomoč, Evropska skupnost, Arabska liga, Organizacija afriške enotnosti. Organizacija ameriških držav, Južnopacifiški forum - take organizacije s svojimi skupnimi prizadevanji utirajo pot svetovni ureditvi.

Upanje vliva tudi vedno večja pozornost, ki se posveča določenim temeljnim problemom našega planeta. Kljub očitnim pomanjkljivostim Organizacije združenih narodov daje več kot štirideset njenih deklaracij in sporazumov preprostim ljudem občutek novega elana, čeprav ponekod vlade niso bile najbolj navdušene nad njihovim sprejemom. Splošna deklaracija o človekovih pravicah, sporazum o preprečevanju in kaznovanju genocida in podobni ukrepi, ki zadevajo odpravo vseh oblik diskriminacije na osnovi rase, spola ali vere, varstvo otrokovih pravic, zaščito vseh ljudi pred mučenjem, odpravo lakote in podhranjenosti, uporabo znanstvenih in tehnoloških iznajdb v miroljubne namene ter v korist človeštva - takšni in podobni ukrepi bodo, če jih bomo pogumno podprli in širili, približali dan, ko bo pošast vojne izgubila svojo moč nad mednarodnimi odnosi. Odveč bi bilo na tem mestu poudarjati pomen vprašanj, s katerimi se ukvarjajo te deklaracije in sporazumi. Nekaj teh pa zaradi svojega neposrednega pomena za uresničitev svetovnega miru zasluži, da se jih posebej dotaknemo.

Rasizem, ena najbolj pogubnih in trdovratnih tegob, spada med glavne ovire za dosego miru. Kjer vlada rasizem, je človekovo dostojanstvo tako ponižano, da tega z nikakršnim izgovorom ni mogoče opravičevati. Rasizem zavira razvoj neomejenih potencialov svojih žrtev, kvari moralo krivcev in onemogoča napredek človeštva. Če hočemo premagati to zlo, moramo doseči, da bo enotnost človeštva splošno veljavno priznana, potrjena v obliki ustreznih pravnih ukrepov.

Velike razlike med bogatimi in revnimi, vir hudega trpljenja, držijo svet v stanju neravnovesja, na robu vojne. Le malo družb se je uspešno spopadlo s tem problemom. Za njegovo rešitev je potrebna skupna uporaba duhovnih, moralnih in praktičnih sredstev. Problem si je treba ogledati z novega zornega kota; potrebno je posvetovanje s strokovnjaki najrazličnejših strok, ki ga ne bodo motile ekonomske in ideološke polemike, in pri sprejemanju nujnih odločitev morajo biti udeleženi ljudje, ki jih te odločitve neposredno zadevajo. Ne gre le za nujno odpravo obeh skrajnosti bogastva in revščine; to vprašanje je neločljivo povezano s tistimi duhovnimi resnicami, katerih razumevanje lahko pripelje do novega, na celoto usmerjenega načina gledanja. Pospeševanje takšnega gledanja je že samo po sebi del rešitve problema.

Nebrzdani nacionalizem, ki ga lahko jasno ločimo od zdravega, legitimnega patriotizma, se mora umakniti širši lojalnosti, ljubezni do človeštva kot celote. Baha'u'llah pravi: "Ves svet je le ena država in vsi ljudje so njeni državljani." Ideja svetovnega državljanstva je neposredni rezultat dejstva, da se je svet zaradi razvoja znanosti in neizpodbitne medsebojne odvisnosti držav skrčil na eno samo soseščino. Ljubezen do vseh narodov sveta ne izključuje ljubezni do domovine. V svetovni družbi ima vsak del največjo korist, če se pospešuje korist celote. Sedanje mednarodne aktivnosti na različnih področjih, ki spodbujajo medsebojno naklonjenost in smisel za solidarnost med narodi, se morajo znatno okrepiti.

Verska nasprotja so v teku zgodovine povzročila neštete vojne in spore, bila so glavna ovira za napredek, zdaj pa jih vedno bolj odklanjajo tako pripadniki različnih ver kot tudi neverujoči. Privrženci vseh ver morajo biti pripravljene, da se soočijo s temeljnimi vprašanji, ki jih porajajo ta nasprotja, in da najdejo jasne odgovore nanje. Kako naj se odpravijo njihova različna stališča, tako v teoriji kot v praksi? Verski voditelji človeštva so pozvani, da s srcem, polnim sočutja in hrepenenja po resnici, razmislijo o bedi človeštva, ter da se vprašajo, ali ne bi mogli pozabiti na svoja teološka nasprotja, v ponižnosti pred svojim vsemogočnim Stvarnikom in v duhu vzajemnega odpuščanja, ki jim bo omogočilo skupno delovanje za razumevanje in mir med ljudmi.

Emancipacija žensk, popolna enakopravnost med spoloma, je eden izmed najbolj pomembnih pogojev za mir, čeprav to le malokdo priznava. Zanikanje enakopravnosti pomeni krivičnost do polovice svetovnega prebivalstva in podpira pri moških škodljive nazore in navade, ki se potem prenašajo iz družine na delovno mesto, v politično življenje in končno v mednarodne odnose. Nobenih moralnih, praktičnih in tudi bioloških razlogov ni, ki bi opravičevali takšno odklanjanje. Šele ko bo ženska sprejeta kot enakovredna partnerka na vseh področjih človeškega prizadevanja, bo nastala moralna in psihološka atmosfera, v kateri lahko vzkljuje mednarodni mir.

Ideja univerzalne izobrazbe, za katero se zavzema že cela vojska angažiranih ljudi vseh ver in narodov, zasluži največjo možno podporo vlad sveta, saj je nevednost nedvomno glavni vzrok za nazadovanje in propad celih ljudstev ter za ovekovečenje predsodkov. Nobena država ne more doseči uspeha, če ne omogoči vsem svojim državljanom ustrezne izobrazbe. Mnogim državam primanjkuje sredstev za zadovoljitev te zahteve, zato so prisiljene, da dajo prednost najbolj nujnim potrebam. Pristojni organi, ki o tem odločajo, bi ravnali razumno, če bi dali prednost izobrazbi žensk in deklic, kajti preko izobraženih mater se znanje najbolj učinkovito in najhitreje širi v družbi. V skladu z zahtevami časa bi bilo dobro razmisliti tudi o tem, da bi moral vsak otrok že v okviru osnovne izobrazbe spoznati idejo svetovnega državljanstva.

Temeljni problem pomanjkanja komunikacije med narodi resno spodkopava napore za doseg svetovnega miru. Uvedba mednarodnega pomožnega jezika bi veliko pripomogla k rešitvi problema, zato ji moramo čimprej posvetiti največjo pozornost.

Pri vseh teh problemih je treba poudariti dve osrednji točki. Prvič, prepoved vojne ni samo stvar podpisovanja sporazumov in skupnih izjav, marveč je kompleksna naloga, za katero je potrebno na novi ravni reševati probleme, ki jih običajno ne povezujemo z mirovnim vprašanjem. Predstava o kolektivni varnosti ostane le fantazija, dokler temelji samo na političnih dogovorih. Drugič, ukvarjanje z vprašanji miru zahteva v prvi vrsti, da se njihova medsebojna povezanost dvigne na načelno raven in se tako loči od čistega pragmatizma. Kajti mir nastaja po svoji naravi iz notranjega stanja, ki temelji na duhovnih in etičnih nazorih; da bi našli možnosti za dosego trajnih rešitev, je zato potrebno predvsem to, da obudimo te nazore.

Obstajajo duhovni principi ali - kot jih nekateri imenujejo človeške vrednote, s pomočjo katerih lahko najdemo rešitev za vsak družbeni problem. Vsaka dobronamerna skupina običajno lahko najde praktične rešitve za svoje probleme, vendar pa dobri nameni in praktično znanje največkrat ne zadostujejo. Bistvena prednost duhovnih principov ni samo v tem, da odpirajo vidike, ki so v skladu s človekovo naravo, ampak tudi v tem, da v človeku spodbudijo nastanek določenega nazora, gonilne sile, volje, stremljenja, ki olajšujejo iskanje in uresničevanje praktičnih ukrepov. Voditelji vlad in vsi odgovorni bi ravnali razumno, če bi pri svojih prizadevanjih za rešitev problemov poskušali najprej ugotoviti, kateri principi se skrivajo za temi problemi, in se potem ravnali po njih.

III.

Glavno vprašanje, ki ga je treba rešiti, se glasi: Kako lahko spremenimo današnji svet z njegovo okostenelo strukturo konfliktov v svet, v katerem bosta vladala sloga in sodelovanje?

Svetovna ureditev lahko temelji le na neomajni zavesti o enotnosti človeštva, o tej duhovni resnici, ki jo potrjujejo vse humanistične znanosti. Antropologija, fiziologija in psihologija poznajo samo eno človeško vrsto, ki pa je neskončno raznolika v postranskih vidikih življenja. Kdor prizna to resnico, se mora osvoboditi predsodkov - predsodkov, povezanih z raso, družbenim razredom, barvo kože, vero, nacionalno pripadnostjo, spolom, materialnim standardom in vsem drugim, kar omogoča ljudem, da se čutijo vzvišene nad soljudmi. Priznavanje enotnosti človeštva je prvi temeljni pogoj za preureditev in upravljanje sveta kot enotne države, domovine človeškega rodu. Svetovno priznanje tega duhovnega principa je bistvenega pomena za vsak uspešen poskus vzpostavitve svetovnega miru. Ta princip se mora oznanjati po vsem svetu, učiti v šolah ter vztrajno uveljavljati v vsaki državi kot priprava na organsko spremembo v družbeni strukturi, ki jo ta princip pogojuje. Po mnenju Baha'ijev priznanje enotnosti človeštva "zahteva nič manj kot obnovo in demilitarizacijo vsega civiliziranega sveta - sveta, ki je zrasel v organsko celoto v vseh bistvenih aspektih življenja, političnega ustroja, duhovnega stremljenja, trgovine in financ, pisave in jezika, katerega federalne enote pa se vendarle neskončno razlikujejo v svojih nacionalnih posebnostih." Shoghi Effendi, čuvar Vere Baha'i, je leta 1931 v svojih razlagah o smislu tega centralnega principa zapisal: "Daleč od tega, da bi bil uperjen proti obstoječi osnovi družbe, skuša učvrstiti njene temelje in preoblikovati njene ustanove na način, ki je v skladu s potrebami stalno se spreminjajočega sveta. Ne more priti v nasprotje za zakonskimi obveznostmi, niti ne more spodkopati prave lojalnosti. Njegov namen ni, da bi zadušil plamen zdravega in razumnega patriotizma v srcih ljudi, ali da bi ukinil načelo nacionalne avtonomije, ki je bistvenega pomena, že se hočemo izogniti zlu pretiranega centralizma. Ne taji raznolikosti v etničnem izvoru, klimatskih pogojih, zgodovini, jeziku in običajih, mišljenju in navadah, ki razlikujejo narode in države sveta, niti ne poskuša zatreti te raznolikosti. Poziva k večji lojalnosti, k stremljenju, močnejšemu od kateregakoli drugega stremljenja, ki je navdihovalo človeško raso. Vztraja pri tem, da se nacionalna čustva in interesi podredijo nujnim zahtevam zedinjenega sveta. Zavrača

pretirani centralizem in se hkrati odpoveduje vsem poskusom izenačevanja. Njegovo geslo je enotnost v raznolikosti..."

Za doseg takih ciljev je potrebna postopna prilagoditev stališč nacionalne politike, ki danes zaradi pomanjkanja jasno definiranih zakonov ali splošno priznanih, uresničljivih princip za regulacijo odnosov med narodi mejijo na anarhijo. Društvo narodov, Združeni narodi ter mnoge njihove organizacije in sporazumi so nesporno pripomogli k zmanjšanju nekaterih negativnih posledic mednarodnih sporov, vendar pa se je izkazalo, da niso bili sposobni preprečiti vojn. Po drugi svetovni vojni so vzplamenele številne vojne, mnoge pa še vedno trajajo.

Glavni vzroki za ta problem so bili vidni že v 19. stoletju, ko je Baha'u'llah prvič oznanil svoje predloge za vzpostavitev svetovnega miru. V svojih poslanicah vladarjem sveta je pojasnil princip kolektivne varnosti. Shoghi Effendi pripominja k temu: "Kaj naj drugega pomenijo te pomembne besede," je pisal, "kakor napotek, da je omejitev popolne suverenosti držav nujen pogoj za ustanovitev bodoče zveze vseh držav sveta? Nekakšna svetovna naddržava, ki bi ji vse države sveta prostovoljno odstopile vsako pravico do vojaških akcij, določene pravice pobiranja davkov ter vse pravice do vzdrževanja oboroženih sil, razen za ohranitev reda znotraj lastnih meja - takšna naddržava mora biti na vsak način ustanovljena. V okvirju takšne naddržave so potrebni: mednarodna eksekutiva, ki lahko vsaki neposlušni članici skupnosti vsili svojo najvišjo in nedotakljivo avtoriteto; svetovna skupščina, katere člane bodo volili prebivalci vsake države, njihovo imenovanje pa bodo potrdile vlade teh držav; ter vrhovno sodišče, katerega sodba bo pravno zavezovala tudi v primernih, ko se sprte strani ne bodo hotele prostovoljno podrediti njegovi presoji.

Svetovna skupnost, v kateri bodo za vedno odstranjene vse gospodarske zapore, v kateri bo zares priznana medsebojna odvisnost kapitala in dela; v kateri bo enkrat za vselej utihnilo besnenje verskega fanatizma in sovraštva, v kateri bo končno ugasnil plamen rasne nestrpnosti; katere enotni kodeks mednarodnega prava, rezultat dobro premišljene odločitve združenih predstavnikov sveta, se bo lahko izvajal s takojšnjo in prisilno intervencijo združenih vojaških sil federacije; in končno svetovna skupnost, v kateri se bo besnenje nepreračunljivega in militantnega nacionalizma umaknilo trajni kozmopolitski zavesti - takšna je, v grobih črtah, ureditev, ki jo je predvidel Baha'u'llah, ureditev, v kateri bodo nekoč "uzrli najplemenitejši plod postopnega dozorevanja."

Baha'u'llah je napovedal izpeljavo teh dalekosežnih ukrepov: »Prišel bo čas, ko bodo širom sveta spoznali nujno potrebno po zasedanju velike, vseobsežne skupščine človeštva. Vladarji in kralji sveta se je bodo nujno morali udeležiti, morali bodo sodelovati v njenih posvetovanjih in raziskati sredstva in poti, s pomočjo katerih bodo položeni temelji Velikega miru med ljudmi sveta.« Pogum, odločnost, poštenost, nesebična ljubezen med ljudmi vse te duhovne in etične vrednote, ki so potrebne za ta ogromni korak k uresničitvi miru, so združene v volji do delovanja. Da prebudimo to voljo, moramo posvetiti največjo pozornost človekovi bistveni lastnosti, namreč njegovemu razumu. Dojeti pomen te mogočne lastnosti pomeni hkrati dojeti družbeno potrebo aktualizacije njene neprecenljive vrednosti v procesu iskrenega, nepristranskega in dobronamernega posvetovanja, ter potrebo delovanja v skladu z rezultati tega procesa. Baha'u'llah je vztrajno opozarjal na vrednost in nujnost posvetovanja za ureditev odnosov med ljudmi. Rekel je: Posvetovanje omogoča človeku globlja spoznanja in spreminja dvom v gotovost. Je luč, ki nam v temnem svetu s svojim sijem osvetljuje pot in nas vodi. Za vsako stvar obstaja in bo vedno obstajalo stanje popolnosti in zrelosti. Dar razumevanja kaže svojo zrelost v posvetovanju. "Prav poskus, da bi dosegli mir v procesu posvetovanja, kot ga je predlagal Baha'u'llah, lahko med narodi sveta obudi tako zdravilen duh, da se nobena sila ne bo mogla upirati končni zmagi. Glede dela udeležencev tega svetovnega zborovanja je Abdul-Baha, Baha'u'llah sin in pooblaščen razlagalec njegovih nauk, zapisal: "Vprašanje miru mora postati predmet njihovega skupnega posvetovanja in z vsemi sredstvi, ki so jim na voljo, morajo poskusiti ustanoviti Zvezo držav sveta. Sprejeti morajo obvezujočo pogodbo in skleniti zvezo, katere določila bodo jasna, neprekršljiva in določna. To pogodbo morajo potem razglasiti po celem

svetu in zanjo dobiti odobritev vsega človeštva. To vzvišeno in plemenito dejanje - resnični izvor miru in blaginje za ves svet - mora biti sveto vsem prebivalcem Zemlje. Aktivirati je treba vse razpoložljive sile človeštva, da bi zagotovili trajnost in obstoj te največje vseh zveze. V tej vseobsežni pogodbi morajo biti jasno določene meje vsake posamezne države, jasno podana načela za medsebojne odnose vlad in opredeljeni vsi mednarodni sporazumi in vse obveznosti. Na enak način mora biti natančno določen obseg oboroženih sil vsake vlade, kajti če bi dovolili katerikoli državi, da krepí svoje vojaške sile in se pripravlja na vojno, bi vzbudili nezaupanje drugih. Temeljno načelo te slovesne pogodbe mora biti opredeljeno na tak način, da se bodo v primeru kršitve kateregakoli njenega določila s strani katerekoli države vse ostale vlade sveta dvignile in jo prisilile, da se popolnoma podvrže pogodbi; vse človeštvo bi se celo moralo odločiti, da z vsemi razpoložljivimi sredstvi zruši takšno vlado. Če bi to najmočnejše od vseh zdravil dali bolnemu telesu sveta, bi gotovo ozdravelo in ostalo za večno zdravo in zaščiteno." To mogočno zborovanje bi bilo treba že zdavnaj sklicati.

Iz vsega srca pozivamo voditelje držav, da izkoristijo ta primerni trenutek in nepreklicno začnejo s pripravami za sklic te svetovne skupščine. Vse zgodovinske sile priganjajo človeštvo k temu dejanju, ki bo za vse čase označevalo začetek njegove dolgo pričakovane zrelosti.

Se ne bi Združeni narodi hoteli s polno podporo svojih držav članic zavzeti za visoke cilje tega veličastnega dogodka?

Naj moški in ženske, mladina in otroci povsod na svetu spoznajo večno vrednost tega nujnega dejanja za vse ljudi in povzdignejo svoj glas v voljno pritrditev! Naj bo današnji generaciji, da bo otovorila to veličastno obdobje v razvoju družbenega življenja na našem planetu!

IV.

Vir našega optimizma je vizija, ki presega prenehanje vojn ter ustanovitev organov mednarodnega sodelovanja. Trajni mir med narodi je bistveni korak, ni pa, kot poudarja Baha'u'llah, končni cilj družbenega razvoja človeštva. Onstran začetnega premirja, ki so ga ljudje prisiljeni skleniti iz strahu pred atomskim uničenjem, onstran političnega miru, ki ga z odporom sklepajo nezaupljivi sovražniki, onstran pragmatičnih sporazumov o varnosti in sožitju, celo onstran nešteti poskusov sodelovanja, ki jih bodo še omogočili ti ukrepi, čaka človeka najvišji cilj: združitev vseh narodov sveta v eno vseobsežno družino.

Neenotnost je nevarnost, v kateri države in narodi ne morejo več vztrajati; posledice so preveč strašne, da bi bilo potrebno o tem razmišljati, in preveč očitne, da bi jih bilo treba posebej dokazovati. Baha'u'llah je pred več kot enim stoletjem zapisal: "Blaginja človeštva, njegov mir in njegova varnost so nedosegljivi, dokler ni uresničena njegova enotnost." "...vse človeštvo hrepeni in koprni po tem, da bi bilo pripeljano v enotnost in da bi tako prenehalo njegovo stoletja dolgo trpljenje", piše Shoghi Effendi in nadaljuje: "Zedinjenje vsega človeštva je značilnost razvojne stopnje, ki se ji danes bliža človeška družba. V preteklosti je poskušala doseči in je končno uresničila enotnost družine, plemena, polisa in nacionalne države. Svetovna enotnost je cilj, proti kateremu teži trpinčeno človeštvo. Obdobje formiranja narodov je končano. Anarhija, ki je povezana s suverenostjo nacionalnih držav, se približuje svojemu vrhuncu. Svet, ki se bliža svoji zrelosti, se mora odpovedati temu fetišu, mora dojeti enotnost in celovitost medčloveških odnosov ter enkrat za vselej zasnovati tak ustroj, ki bo najbolje utelešal ta osnovni princip njegovega bivanja."

Vse današnje preobrazbene sile potrjujejo to mišljenje. Dokaze je možno razbrati iz mnogih že citiranih ugodnih znakov v današnjih mednarodnih gibanjih in dogajanjih, ki kažejo, da gre razvoj v smer svetovnega miru. Množica moških in žensk iz skoraj vseh kultur, ras in narodov, ki so aktivni v različnih ustanovah Združenih narodov, predstavlja nekakšno planetarno "javno službo"; njeni občudovanja vredni uspehi kažejo, kako velike so možnosti sodelovanja celo v zelo neugodnih razmerah. Težnjo k enotnosti je čutiti kot duhovno pomlad na nešteti mednarodnih kongresih, na katerih se sestajajo ljudje iz vseh mogočih panog. Iz te težnje izhajajo spodbude za izpeljavo mednarodnih programov v korist otrok in mladine. Ona je tudi v resnični vir

pomembnega ekumenskega gibanja, ki kot z neko mogočno silo zbližuje pripadnike zgodovinsko sprtih ver in verskih skupnosti. Težnja k svetovni enotnosti je skupaj z nasprotno težnjo k vojaškim spopadom in samopoveličevanju, proti kateri se neprenehoma bori, ena najglobljih, vseprevladujočih izraznih oblik življenja na našem planetu ob koncu 20. stoletja.

Primer za to rastočo enotnost se lahko vidi tudi v izkušnjah Skupnosti Baha'i. To skupnost sestavlja tri do štiri milijone ljudi iz različnih držav, kultur, družbenih razredov in verskih tradiciji, ki se v mnogih deželah s svojim delovanjem posvečajo duhovnim, socialnim in ekonomskim potrebam ljudi. Skupnosti Baha'i je enotni družbeni organizem, ki je reprezentativen za raznolikost človeške družbe. Svoje zadeve ureja s pomočjo sistema splošno priznanih načel posvetovanja ter v enaki meri ceni vsa velika razodetja božjega vodstva v zgodovini človeštva. Njen obstoj je še en prepričljiv dokaz za praktični pomen vizije njenega ustanovitelja o združenem svetu, še en dokaz, da lahko človeštvo živi kot enotna globalna družba in da je doraslo vsem težavam, ki jih bo še prineslo njegovo dozorevanje. Če lahko izkušnje Baha'ijev kakorkoli prispevajo h krepitvi upanja, da se bo uresničila enotnost človeškega rodu, smo srečni, da jih lahko ponudimo kot model za proučevanje.

V polni zavesti o neskončni važnosti naloge, s katero se danes sooča ves svet, ponižno sklanjamo glave pred strahospoštovanim veličanstvom Božanskega Stvarnika, ki je v svoji neskončni ljubezni ustvaril ves človeški rod iz enega samega debla; ki je požlahtnil dragulju podobno človekovo stvarnost; ki je odlikoval človeka z razumom in modrostjo, plemenitostjo in nesmrtnostjo; in ki mu je podeli "enkratno odliko in sposobnost, da spozna in ljubi Njega", sposobnost, v kateri moramo uzreti "ustvarjalno silo in glavni smoter celotnega stvarjenja". Neomajno smo prepričani, da so bili ljudje ustvarjeni za to, da "gojijo večno razvijajočo se kulturo; da "je človeka nevredno, če živi kot žival v gozdu"; da so zanesljivost, popustljivost, usmiljenje, sočutje in dobrot do vseh ljudi vrline, ki ustrezajo človekovemu dostojanstvu. Ponovno potrjujemo svoje prepričanje, da "se bodo na obljubljeni Gospodov dan razodele možnosti, ki so lastne stopnji človeka, da se bo razodela polna mera njegove usode na Zemlji, prirojena odlika njegovega bistva." To so temelji naše neomajne vere, da je cilj enotnosti in miru, po katerih hrepeni človeštvo, dosegljiv.

Ko to pišemo, lahko slišimo glasove Baha'ijev, ki so polni upanja, čeprav so še vedno preganjani v deželi, ki je zibelka njihove vere. S svojim zgledom neomajnega upanja izpričujejo svojo vero, da je bližnja uresničitev tisočletja starih sanj o miru na osnovi preobrazujočega vpliva Baha'u'llahovega razodetja danes postavljena pod moč Božje avtoritete. Zato vam ne posredujemo le z besedami izražene vizije: opiramo se na moč verskih dejanj in žrtev, na upanja polno prošnjo za mir in enotnost svojih sovernikov vsepovsod na svetu. Smo na strani vseh žrtev agresije, vseh, ki hrepenijo po prenehanju vojn in prepиров, vseh, ki s svojo predanostjo načelom miru in svetovne ureditve pospešujejo plemenite cilje, zaradi katerih je Stvarnik v svoji neskončni ljubezni priklical človeka v življenje.

S srčno željo, da bi lahko delili z vami svoje goreče pričakovanje in globoko zaupanje, navajamo preroške besede Baha'u'llaha: "Prenehali bodo ti brezplodni boji, te uničevalne vojne, in napočil bo "Največji mir"."

Univerzalna Hiša Pravičnosti